
IFLA/UNESCO Μανιφέστο Σχολικών Βιβλιοθηκών 1999

Η Σχολική Βιβλιοθήκη στη Διδασκαλία και στη Μάθηση για Όλους

Η σχολική βιβλιοθήκη παρέχει πληροφορίες και ιδέες οι οποίες είναι θεμελιώδεις για την εύρυθμη λειτουργία της σημερινής κοινωνίας η οποία βασίζεται στην πληροφορία και τη γνώση. Η σχολική βιβλιοθήκη εξοπλίζει τους μαθητές με δια βίου ικανότητες μάθησης και αναπτύσσει τη φαντασία τους, καθιστώντας τους ικανούς να ζήσουν ως υπεύθυνοι πολίτες.

Η Αποστολή της Σχολικής Βιβλιοθήκης

Η σχολική βιβλιοθήκη παρέχει υπηρεσίες μάθησης, βιβλία και πηγές που επιβοηθούν όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας, ώστε να αποκτήσουν κριτική σκέψη και να γίνουν αποτελεσματικοί χρήστες της πληροφορίας σε όλες τις μορφές και τα μέσα. Οι Σχολικές Βιβλιοθήκες συνδέονται με το ευρύτερο δίκτυο βιβλιοθηκών και πληροφόρησης σύμφωνα με το Μανιφέστο της Unesco για τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες.

Το προσωπικό της βιβλιοθήκης υποστηρίζει τη χρήση βιβλίων και άλλων πηγών πληροφόρησης, οι οποίες εκτείνονται από το φανταστικό ως το πραγματικό, από το έντυπο ως το ηλεκτρονικό, τόσο επί τόπου όσο και εξ' αποστάσεως. Τα υλικά συμπληρώνουν και εμπλουτίζουν τα σχολικά εγχειρίδια, τα μέσα και τις μεθοδολογίες διδασκαλίας.

Έχει αποδειχθεί ότι, όταν οι βιβλιοθηκονόμοι και οι εκπαιδευτικοί εργάζονται από κοινού, οι μαθητές επιτυγχάνουν υψηλότερα επίπεδα γραμματισμού, ανάγνωσης, μάθησης, επίλυσης προβλημάτων και τεχνολογικών δεξιοτήτων πληροφόρησης και επικοινωνίας. Οι υπηρεσίες της σχολικής βιβλιοθήκης πρέπει να παρέχονται ισότιμα σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας, ανεξάρτητα από ηλικία, φυλή, φύλο, θρησκεία, εθνικότητα, γλώσσα, επαγγελματική ή κοινωνική κατάσταση. Ειδικές υπηρεσίες και υλικά πρέπει να παρέχονται σε όσους δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις βασικές υπηρεσίες και τα υλικά της βιβλιοθήκης.

Η πρόσβαση στις υπηρεσίες και τις συλλογές πρέπει να βασίζεται στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα και τις Ελευθερίες του Ανθρώπου των Ηνωμένων Εθνών και δεν πρέπει να αποτελεί υποκείμενο καμίας ιδεολογικής, πολιτικής ή θρησκευτικής λογοκρισίας, ή εμπορικών πιέσεων.

Νομοθεσία χρηματοδότησης και Δίκτυα

Η σχολική βιβλιοθήκη είναι απαραίτητη για κάθε μακροπρόθεσμη στρατηγική γραμματισμού, εκπαίδευσης, παροχής πληροφόρησης και οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης. Καθώς αποτελεί ευθύνη των τοπικών, πολιτικών, θρησκευτικών και εθνικών αρχών, πρέπει να υποστηρίζεται από ειδική νομοθεσία και πολιτικές. Οι Σχολικές Βιβλιοθήκες πρέπει να έχουν επαρκή και σταθερή χρηματοδότηση για εκπαιδευμένο προσωπικό, υλικά, τεχνολογικά μέσα και εγκαταστάσεις. Αυτά πρέπει να διατίθενται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση.

Η σχολική βιβλιοθήκη είναι ένας σημαντικός εταίρος της τοπικής, περιφερειακής και εθνικής βιβλιοθήκης καθώς και του δικτύου πληροφόρησης.

Όπου η σχολική βιβλιοθήκη μοιράζεται εγκαταστάσεις και/ή πηγές με άλλο τύπο βιβλιοθήκης, όπως μια δημόσια βιβλιοθήκη, οι μοναδικοί στόχοι της σχολικής βιβλιοθήκης πρέπει να αναγνωρίζονται και να διατηρούνται.

Στόχοι της σχολικής βιβλιοθήκης

Η σχολική βιβλιοθήκη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Τα ακόλουθα είναι απαραίτητα στην ανάπτυξη του γραμματισμού, του πληροφοριακού γραμματισμού, της διδασκαλίας, της μάθησης και του πολιτισμού και αποτελούν βασικές υπηρεσίες της σχολικής βιβλιοθήκης.

- η υποστήριξη και ενίσχυση των εκπαιδευτικών στόχων όπως αυτοί έχουν καθοριστεί από την αποστολή και το πρόγραμμα του σχολείου.
- η ανάπτυξη και η διατήρηση στα παιδιά της συνήθειας και της ευχαρίστησης της ανάγνωσης και της μάθησης καθώς και της χρήσης της βιβλιοθήκης σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους.
- η παροχή ευκαιριών για εμπειρίες δημιουργίας και χρήσης της πληροφορίας για γνώση, κατανόηση, φαντασία και ευχαρίστηση.
- η υποστήριξη όλων των μαθητών στην εκμάθηση και πρακτική εξάσκηση των δεξιοτήτων για την αξιολόγηση και τη χρήση των πληροφοριών ανεξάρτητα από τη μορφή, τύπο ή μέσο, συμπεριλαμβανομένης της ευαισθησίας στους τρόπους επικοινωνίας εντός της κοινότητας.
- η παροχή πρόσβασης σε τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και παγκόσμιες πηγές καθώς και σε ευκαιρίες που εκθέτουν τους μαθητές σε ποικιλία ιδεών, εμπειριών και απόψεων.
- η οργάνωση δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν την πολιτιστική και κοινωνική εγρήγορση και ευαισθησία.
- η συνεργασία με τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς, τη διοίκηση και τους γονείς προκειμένου να επιτευχθεί η αποστολή του σχολείου.
- η διακήρυξη της ιδέας ότι η πνευματική ελευθερία και η πρόσβαση στην πληροφορία είναι απαραίτητα στοιχεία της αποτελεσματικής και υπεύθυνης δραστηριότητας ως πολίτες και συμμετοχής σε μια δημοκρατία.
- η προώθηση της ανάγνωσης, των πηγών και των υπηρεσιών της σχολικής βιβλιοθήκης σε όλη τη σχολική κοινότητα και πέρα από αυτή.

Η σχολική βιβλιοθήκη εκπληρώνει αυτές τις λειτουργίες με την ανάπτυξη πολιτικών και υπηρεσιών, επιλέγοντας και αποκτώντας πηγές, παρέχοντας φυσική και διανοητική πρόσβαση σε κατάλληλες πηγές πληροφόρησης, παρέχοντας εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις και απασχολώντας εκπαιδευμένο προσωπικό.

Προσωπικό

Ο σχολικός βιβλιοθηκονόμος είναι το επαγγελματικά εφοδιασμένο μέλος του προσωπικού, υπεύθυνο για το σχεδιασμό και τη διαχείριση της σχολικής βιβλιοθήκης, υποστηριζόμενο από όσο το δυνατόν επαρκή στελέχωση, συνεργάζεται με όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας και συνδέεται με τη δημόσια βιβλιοθήκη και με άλλες.

Ο ρόλος των σχολικών βιβλιοθηκονόμων ποικίλει ανάλογα με τον προϋπολογισμό, το πρόγραμμα και τη μεθοδολογία διδασκαλίας των σχολείων εντός του εθνικού νομικού και δημοσιονομικού πλαισίου. Σε συγκεκριμένες συνθήκες υπάρχουν γενικές περιοχές γνώσεις οι οποίες είναι ζωτικές, αν οι σχολικοί βιβλιοθηκονόμοι βρίσκονται εκεί για να αναπτύξουν και να λειτουργούν αποτελεσματικές υπηρεσίες της σχολικής βιβλιοθήκης: τις πηγές, τη βιβλιοθήκη, τη διαχείριση πληροφοριών και τη διδασκαλία.

Σε ένα όλο και πιο δικτυωμένο περιβάλλον οι σχολικοί βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να είναι αρμόδιοι για τον προγραμματισμό και τη διδασκαλία διαφορετικών δεξιοτήτων διαχείρισης της πληροφορίας τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στους μαθητές. Ως εκ τούτου πρέπει να συνεχίζουν την επαγγελματική τους εκπαίδευση και κατάρτιση.

Λειτουργία και διαχείριση

Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και υπεύθυνα λειτουργία:

- η πολιτική σχετικά με τις υπηρεσίες της σχολικής βιβλιοθήκης πρέπει να διαμορφώνεται ώστε να καθορίζει στόχους, προτεραιότητες και υπηρεσίες σχετικές με το σχολικό πρόγραμμα.
- η σχολική βιβλιοθήκη πρέπει να οργανωθεί και να υποστηριχθεί σύμφωνα με τα επαγγελματικά πρότυπα.
- οι υπηρεσίες πρέπει να είναι προσβάσιμες από όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας και να λειτουργούν στο πλαίσιο της τοπικής κοινότητας.
- πρέπει να ενθαρρύνεται η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, τη διεύθυνση του σχολείου, τη διοίκηση, τους γονείς, άλλους βιβλιοθηκονόμους και επαγγελματίες της πληροφόρησης καθώς και άλλες ομάδες της κοινότητας.

Εφαρμόζοντας το Μανιφέστο

Οι κυβερνήσεις μέσω των αρμόδιων για την εκπαίδευση υπουργείων καλούνται να αναπτύξουν στρατηγικές, πολιτικές και σχέδια που να εφαρμόζουν τις αρχές αυτού του Μανιφέστου. Τα σχέδια πρέπει να περιλαμβάνουν τη διάδοση του Μανιφέστου στα βασικά και τα υπόλοιπα εκπαιδευτικά προγράμματα βιβλιοθηκονόμων και εκπαιδευτικών.
